

DEPOZITAREA ȘI CONSERVAREA COLECȚIEI DE CERAMICĂ POPULARĂ A MUZEULUI ȚĂRII FĂGĂRAȘULUI „VALER LITERAT”

Cristina RĂDULESCU¹

LA STOCKAGE ET CONSERVATION DE LA COLLECTION DE CÉRAMIQUE POPULAIRE DU MUSÉE DU PAYS DE FAGARAS „VALER LITERAT”

RESUMÉ

Les sources de dégradation des collections d'un musée peuvent être tous les facteurs présents dans l'environnement. La plupart d'entre eux peut être maîtrisé, ce qui implique une connaissance de l'environnement, climatique et physique, biologique et géographique, ainsi que humain dans lequel les collections sont gérées. Cet article tente de présenter ce travail de conservation préventive, d'approche globale des objets et des collections muséales dans leur globalité, cet ensemble de petits gestes, en apparence anodins, mais dont la réussite se manifeste par l'absence de modifications apportées aux collections.

Mots-clés: collection, musée, dégradation, conservation préventive.

Una din funcțiile specifice ale unui muzeu, pe lângă cele de cercetare științifică, dezvoltarea și valorificarea patrimoniului, este cea de conservare a acestuia.

Funcția specifică de conservare concentrează toate activitățile ce au ca finalitate păstrarea nealterată a bunurilor de patrimoniu atât în ființa sa materială, cât și ca informație intrinsecă sau conceptuală². Conservarea, ca activitate sistematică, are un caracter științific bine conturat, observația permanentă, sistematică a condițiilor de ambient, microclimat, fiind baza oricărei activități de conservare³.

De profil mixt (istorie, etnografie și artă), muzeul nostru cuprinde în patrimoniul său un număr de 21 de colecții. Încă de la începuturi, muzeul a desfășurat și desfășoară o continuă activitate de cercetare istorică și etnografică a zonei, de îmbogățire, conservare și valorificare științifică a patrimoniului său.

În spațiul muzeografic regional, Muzeul Țării Făgărașului „Valer Literat” prezintă o anumită notă distinctivă, îmbinând funcțiile specifice ale unei instituții muzeale cu frumusețea, eleganța și măreția unui monument istoric unic în sud-estul european, în care își desfășoară activitatea – Cetatea Făgăraș, cel mai important monument de arhitectură din zonă și una dintre cele mai bine conservate cetăți medievale din România.

¹ Conservator, Muzeul Țării Făgărașului „Valer Literat”, Făgăraș;
e-mail: mcm_712@yahoo.it.

² Radu Florescu, *Bazele muzeologiei*, București, 1994, p. 114.

³ *Ibidem*, p. 116.

Cetatea Făgăraș – de la monument istoric la depozit de patrimoniu. Orașul Făgăraș este situat în partea central-nordică a depresiunii omonime, delimitată natural de Munții Făgărașului și de râul Olt. Depresiunea Făgărașului a fost deseori asemănată cu un mare amfiteatru natural care se desfășoară în trei trepte:

- șirul dealurilor și muscelor submontane, cu înălțimi de 650-950 m;
- șirul afluenților care au săpat văi largi, cu „șesuri”, ce coboară spre nord, „poduri” late, interfluviile;
- lunca Oltului, cea mai joasă.

Clima depresiunii este puternic influențată de prezența munților, care împiedică trecerea maselor de aer rece spre sud, întârziindu-le astfel în zonă, și pătrunderea din sud a celor calde. Astfel au loc puternice inversiuni de temperatură, cu mari oscilații diurne și anuale. Specifici zonei sunt curenții de aer cald cu caracter de föhn care determină topirea bruscă a zăpezilor. Vânturile predominante sunt cele umede din vest.

Regimul hidrografic este caracterizat de o densă rețea de ape freatică, care au un nivel destul de ridicat, cu izvoare frecvente.

Cetatea Făgăraș reprezintă cel mai impunător monument al zonei, a cărei construcție a debutat la sfârșitul secolului al XIV-lea și a continuat până la mijlocul secolului al XVII-lea, fiind precedată de o fortificație din lemn, înconjurată de un șanț și val de pământ, datată în secolele XII-XIII.

Construită într-o zonă mlăștinoasă, cu ziduri ce au o grosime care variază de la un metru la aproape trei metri, înconjurată de un șanț de apărare cu o lățime variabilă, cu o pânză freatică relativ ridicată (la doi metri), cetatea prezintă o umiditate relativ ridicată și o temperatură ce se menține între limitele de 18-22°.

Depozitele de patrimoniu ale muzeului au fost amenajate la nivelul al III-lea, latura de nord a castelului, în trei încăperi cu o suprafață totală de 422 m².

În prima încăpere sunt depozitate, pe moduli, colecțiile *Lemn-os-fier* și *Arta lemnului*; în cea de-a doua încăpere, în dulapuri, sunt depozitate, pe tipuri categoriale, colecția *Port Popular*, iar pe moduli piese din colecțiile *Artă* și *Arta lemnului*. În Turnul Pestriț – cea de-a treia încăpere –, se găsesc, în dulapuri, piese din colecția *Țesături populare* (tot pe tipuri categoriale), iar pe moduli colecțiile *Ceramică populară*, *Glăjărie*, *Fotodocument*, *Cahle*, *Meșteșug-manufactură-industrie*. În cutii sunt depozitate piesele din colecțiile *Icoane pe sticlă* și *Carte veche*, *Ouă încondeiate*, și o parte din colecțiile *Arheologie* și *Cahle*. În dulapuri metalice sunt organizate colecțiile *Numismatică*, *Artă* (piese din argint), *Armament* și colecția *Szöcs*. Accesul la depozite se face dinspre etajul I, pe scări în spirală, din lemn.

Păstrarea acestui patrimoniu deosebit de prețios constituie una din rațiunile importante de existență a muzeului. Valorile culturale muzeale, diferite ca structură, compoziție și tehnologie folosită la crearea lor, au fost și sunt supuse unor procese de îmbătrânire, uneori în forme accelerate, determinate de acțiunea factorilor ambientali, conjugată cu uzura lor funcțională. Analizând colecțiile deținute de Muzeul Țării Făgărașului „Valer Literat”, prin prisma problemelor de conservare și restaurare pe care le prezintă, constatăm că ele sunt alcătuite din elemente individuale cu particularități proprii, care trebuie cunoscute detaliat, independent sau în interferență cu factorii care și-au pus amprenta asupra lor.

Depozitarea bunurilor culturale mobile se face în spații corespunzătoare în scopul asigurării condițiilor de conservare. Funcționând într-o cetate de apărare, înconjurată de un șanț de apărare și cu pânza freatică relativ ridicată, într-o zonă geografică cu o umiditate relativ ridicată (65-75%), datorită existenței unui sistem centralizat de încălzire și a aparaturii specifice, în ultimii patru ani s-a putut controla microclimatul din spațiile destinate depozitării bunurilor culturale și a spațiilor expoziționale.

Patrimoniul este depozitat în moduli din metal vopsiți în câmp electrostatic, cu polițe reglabile, funcție de dimensiunea pieselor, în dulapuri cu polițe și cutii amplasate pe moduli din metal.

Ținând seama de criteriile în constituirea colecțiilor și de natura materialelor din care sunt alcătuite piesele, structura patrimoniului Muzeului Țării Făgărașului „Valer Literat” se prezintă astfel:

Nr. crt.	Cerința din normele de conservare	Calificativ	Observații
1.	Depozitarea bunurilor culturale mobile se face în spații corespunzătoare în scopul asigurării condițiilor de conservare	Relativ bună	Suprafața și volumul spațiilor destinate depozitării asigură adăpostirea tuturor colecțiilor
2.	Salubritatea spațiilor de depozitare	Bună	
3.	Stabilitatea microclimatului	Bună	
4.	Umiditatea relativă cuprinsă în general între 50-65%	Relativ bună	Umiditatea relativă a aerului se înscrie în general până la limita maximum permisă, rămânând de rezolvat situațiile în care ea atinge cote mai mari pentru bunurile culturale din materiale organice
5.	Amplasarea bunurilor culturale mobile se face separat, potrivit naturii materialelor, tipului morfologic și conform principiului tipodimensional	Bună	Nu există compartimente pentru categorii specifice de obiecte de patrimoniu, piesele fiind așezate pe moduli, funcție de natura materialului
6.	Asigurarea stării de repaos a bunurilor culturale	Bună	
7.	Asigurarea cerințelor privind mobilierul de depozitare (funcțional, adaptat, compatibil)	Funcțional, adaptat	Mobilierul de depozitare este constituit din moduli funcționali, cu polițe reglabile funcție de dimensiunea pieselor
8.	Este lipsit de noxe provenite din pulberi sau gaze nocive	Da	

9.	Mijloacele și dispozitivele de acces și mânuire a bunurilor culturale mobile	Scări	Datorită faptului că accesul se realizează doar pe scară, nu se pot folosi mijloace de transport (cărucioare etc.)
10.	Curățarea, dezinfectarea și dez-insectizarea generală a spațiului și a modulelor de depozitare	Bună	Această operațiune de realizează de 2 ori pe an, iar modulele de depozitare o dată pe an
11.	Dezinfectarea, dez-insectizarea și conservarea obiectelor prin curățări, consolidări, deplieri, întinderi	Bună	Doar la piesele care necesită aceste operațiuni
12.	Respectarea normelor privind studierea, cercetarea, fotografierea și filmarea bunurilor culturale mobile depozitate	Se realizează cu respectarea normelor	
13.	Asigurarea stabilității obiectelor în condiții de cutremur, precum și o stare de repaus complet	80%	
14.	Jurnalul depozitului în care se consemnează mișcarea pieselor	Pe suport electronic	Se aduce în permanență la zi

Așadar, depozitul muzeului este salubru, asigurând, cu intervenții adecvate, condiții de microclimat stabile, înscrise în parametrii permisi de norme de păstrare și conservare a bunurilor culturale.

Spațiul în care este organizat depozitul de ceramică populară. Una din funcțiile principale ale muzeului, așa cum apare ea definită în Legea nr. 311 a muzeelor și colecțiilor publice este conservarea și restaurarea patrimoniului mobil. Acestei funcții îi revine sarcina să concentreze multiple activități legate de păstrarea nealterată a patrimoniului muzeal⁴.

Activitatea de conservare a patrimoniului cuprinde conservarea preventivă (măsurile de optimizare a ambientului compus din microclimat, iluminat și muzeotehnică) și conservarea activă, ce comportă tratamente aplicate pieselor, la rândul lor diversificate în tratamente de curățire, consolidare și protecție⁵.

Definim conservarea preventivă drept ansamblul de măsuri și acțiuni având ca obiectiv evitarea și minimizarea deteriorărilor și pierderilor ce urmează a avea loc. Ele acționează în contextul sau ambientul unui bun cultural, dar cel mai adesea al unui ansamblu de bunuri, indiferent de vechimea și starea lor. Aceste măsuri sunt indirecte – ele nu interferează cu materialele și structura bunurilor. De exemplu, măsurile și acțiunile puse în operă pentru a asigura, într-o manieră optimă, depozitarea,

⁴ Mioara Turcu, *Conservarea pieselor de muzeu*, p. 3 (în: <https://ro.scribd.com/document/335296408/fl1b4945e65341cbf6962ca5a19e96351-pdf> (accesat: 15 septembrie 2021).

⁵ R. Florescu, *op. cit.*, p. 114.

manipularea, ambalarea și transportul, securitatea, controlul microclimatului (lumina, umiditatea, poluarea, infestarea), planurile de urgență, formarea personalului, sensibilizarea publicului, conformitatea cu normele juridice⁶.

Așa cum am precizat, patrimoniul muzeului nostru este depozitat la nivelul al III-lea, latura de nord a castelului, iar colecția de *Ceramică populară*, care face obiectul demersului nostru fiind depozitată în Turnul Pestriț. Colecția este depozitată în trei moduli a câte 10 polițe.

Amplasarea și așezarea bunurilor culturale s-a realizat separat, conform tipului morfologic și formatului sau dimensiunii tip, conform principiului tipodimensionalității – cancee, farfurii, oale, căni, străchini.

Piese sunt lucrate în aceeași tehnică – la roată, din aceleași materiale – lut, angobă, coloranți, smalt, și obținute prin aceleași procedee – ardere oxidantă la temperaturi puțin variabile. Diferențele apar la tipurile de vase – cancee, căni, oale, farfurii sau străchini. Numărul pieselor ce formează colecția este de 465.

„Cine, altădată, gândea obiect, acum trebuie să gândească colecție.

Cine, altădată, gândea conservator-restaurator, acum trebuie să gândească echipă multidisciplinară.

Cine, altădată, gândea sală, acum trebuie să gândească clădire.

Cine, altădată, gândea climat, acum trebuie să gândească grup de agresori.

Cine, altădată, gândea secret, acum trebuie să gândească diseminare.

Cine, altădată, gândea cum, acum trebuie să gândească de ce?”⁷.

În Rezoluția adoptată de membrii ICOM-CC la cea de a 15-a Conferință trianuală de la New Delhi, din 22-26 septembrie 2008 regăsim o întregă definiție privind conservarea și restaurarea patrimoniului cultural, reprezentând un ansamblu de măsuri și acțiuni care au ca scop protejarea acestui patrimoniu cultural material, asigurându-i în același timp accesibilitatea pentru generațiile prezente și viitoare. Toate aceste măsuri și acțiuni trebuie să respecte semnificația și proprietățile fizice ale bunului cultural.

Partea de conservare preventivă este cea asupra căreia voi insista în continuare, astfel că o găsim descrisă ca o acțiune indirectă asupra unui grup de bunuri culturale, pe de o parte, iar pe de altă parte, după Normele de conservare și restaurare a bunurilor culturale mobile clasate, conservarea preventivă acționează pentru a contracara factorii de degradare.

Conservarea, ca activitate sistematică, chiar dacă nu are un caracter creativ, are totuși un caracter științific cât se poate de bine conturat. Observația permanentă, sistematică, consemnarea precisă a condițiilor de ambient și de microclimat, precum și constituirea tuturor acestor observații într-o bază de date, este baza oricărei activități de conservare⁸.

Cert este că reprezintă un element important al politicii muzeale și al întregirii colecțiilor. Competențe privind conservarea preventivă se regăsesc în standardele

⁶ Raluca Iulia Capotă, *Conservarea preventivă a bunurilor culturale mobile*, material aferent sesiunii de formare, INCFC.

⁷ Gaël de Guichen, *O jumătate de secol de conservare preventivă*, în vol. „Tendențe în conservarea preventivă”, Sibiu, Editura „ASTRA MUSEUM”, 2009, p. 12.

⁸ R. Florescu, *op. cit.*, p. 118.

ocupaționale aferente tuturor profesiunilor muzeale, fiind o responsabilitate esențială a membrilor profesiilor muzeale de a crea și a menține un ambient protector pentru colecțiile aflate în grija lor, oriunde s-ar afla acestea: depozite, expoziție sau în tranzit.

Odată intrate în colecțiile muzeului, bunurile culturale sunt păstrate cea mai mare parte a timpului în depozit. Preocuparea pentru organizarea sau amenajarea lor, astfel încât să poată asigura condiții optime de păstrare a bunurilor culturale este una dintre cele mai importante activități de conservare preventivă.

Planificarea organizării spațiului de depozitare a inclus următoarele aspecte:

- identificarea spațiilor de depozitare și de carantină, și determinarea calității acestora (salubritate, microclimat, securitate, situații de urgență);

- calcularea necesarului de spațiu pe baza inventarelor existente – tipodimensionare pe tipuri morfologice;

- proiectarea depozitului – stabilirea modului de așezare al obiectelor, stabilirea caracteristicilor și proiectarea modulelor de depozitare, a mijloacelor și dispozitivelor de acces și mânăuire a lucrărilor: scări, cărucioare;

- achiziționarea dotărilor pentru depozit: a modulelor pentru depozitare, a scărilor, a echipamentelor de monitorizare a microclimatului;

- curățarea, dezinfectarea, dezinsecția spațiilor și modulelor la finalul operațiunilor de amenajare.

Depozitul nostru se află în interiorul clădirii muzeului, nu a fost special proiectat pentru depozitare, ci a fost adaptat în anumite limite la această funcțiune, având avantajul proximității față de spațiile expoziționale. A fost amenajat în anul 2015, ținându-se cont de principiile conservării științifice; a fost întocmit un referat de către conservatorul muzeului în care au fost specificate condițiile pe care trebuie să le îndeplinească din punct de vedere al materialelor necesare pentru asigurarea microclimatului, al mobilierului și al materialelor de protecție. În acest referat s-a ținut seamă de normele de conservare în vigoare, respectiv Hotărârea nr. 1.546 din 18 decembrie 2003 pentru aprobarea Normelor de conservare și restaurare a bunurilor culturale mobile clasate.

Organizarea depozitului a parcurs următoarele etape:

- a) codificarea încăperilor;

- b) efectuarea inventarului;

- c) etichetarea obiectelor;

- d) măsurarea obiectelor;

- e) stabilirea tipurilor morfologice;

- f) stabilirea formatelor;

- g) stabilirea modului de așezare a obiectelor prin elaborarea modelului grafic și matematic al modulelor de depozitare;

- h) calcularea necesarului de spațiu și proiectarea acestuia;

- i) proiectarea mobilierului de depozit;

- j) elaborarea catalogului topografic și a celorlalte forme de organizare a informației de orice natură privind regăsirea obiectului.

În baza referatului, a fost convocată comisia de restaurare și conservare pentru a se stabili căile de intervenție, fiind hotărâte locul de depozitare (salubru și stabil microclimatic), precum și măsurile de igienizare. De asemenea, s-a propus achiziționarea aparatului, a materialelor necesare, precum și a mobilierului care urmează să

adăpostească fiecare colecție. Aceste hotărâri nu au putut asigura idealul, dar protejează bunurile cât se poate de bine, în condițiile date și plecând de la faptul că muzeul funcționează într-o cetate medievală, iar toate activitățile de organizare ale expoziției permanente și a depozitelor au trebuit să se adapteze acestei situații.

Modul nr. 1 – polițe cu farfurii

Modul nr. 2 – polițe cu farfurii

Așa cum am precizat, depozitarea la această colecție s-a realizat pe verticală, valorificând la maxim suprafața depozitului central (încăperile sunt înalte). Modulii și polițele au fost confecționate din metal, cu o înălțime de 2,50 metri, fiind ancorați de perete și tavan, pentru ca în eventualitatea unui cutremur să nu existe pericolul mișcării acestora. Pentru fixarea canceelor, cănilor și vaselor cu înălțime variată s-a folosit carton. Polițele au fost numerotate cu cifre arabe, iar modulii au fost numerotați cu litere mici.

Coroborate cu studiul particularităților istorice și tehnice, continuate cu controlul periodic și amplificate cu alte măsuri de conservare generală și particulară, aceste acțiuni se înscriu în activitatea amplă de ocrotire a patrimoniului muzeului nostru.

Microclimat și probleme specifice de conservare. Spațiul rezervat colecției de ceramică este atașat depozitului central, în aripa de nord a cetății, la nivelul al III-lea. Accesul se face printr-o ușă în peretele nordic al clădirii. Încăperea este luminată de becuri incandescente, iar podeaua este acoperită de un covor tip PVC, ignifug tip B, curățenia realizându-se ușor; zugrăveala este cu var.

Ferestrele sunt mici și sunt prevăzute cu plase pentru a împiedica pătrunderea insectelor. Acestea, împreună cu ușa, asigură ventilarea naturală a camerei.

Aparatul de înregistrare a parametrilor microclimatici este reprezentat de higrometru.

Încălzirea este asigurată de termoficare, fiecare calorifer fiind prevăzut cu robinet. Datorită acestora în timpul iernii căldura este constantă, iar în cazul în care se depășește valoarea optimă temperatura constantă putând fi reglată cu ajutorul robinetelor.

Ținând cont de diversitatea obiectelor, se asigură o umiditate relativă, în limitele de 50%-65%. A fost achiziționat un dezumidificator de tip Olimpia Splendid Secco-Ultra pentru camere de 140 m², cu care reușim să ținem sub control umiditatea relativă.

Există trei pași fundamentali în controlul microclimatului muzeal:

1. Determinarea efectelor microclimatului asupra materialelor și obiectelor;
2. Stabilirea specificațiilor, bazându-ne pe rezultatele pasului 1, luând în considerare tipul colecției, clădirea, climatul local și aspectele financiare;
3. Menținerea parametrilor microclimatici și monitorizarea lor bazându-ne pe rezultatele pasului 2⁹.

Măsurile folosite pentru limitarea fluctuațiilor de temperatură și umiditate sunt:

- utilizarea umidificatoarelor și a dezumidificatoarelor în funcție de anotimp;
- utilizarea materialelor tampon, cu capacitate higroscopică ridicată (silicagel);
- utilizarea materialelor de ambalat cu pH neutru (cartoane și hârtie neacide pentru mape, plicuri, passepartout-uri, dublarea spatelui, tuburi);
- controlul temperaturii cu ajutorul personalului specializat, cu mentenanța ventilației și a climatizării.

Lumina artificială este stinsă în permanență, fiind folosită numai atunci când are loc accesul gestionarului în depozit. Valorile temperaturii și ale UR sunt monitorizate zilnic (notate fizic într-o agendă) sau descărcate săptămânal (electronic) într-o bază de date, cu ajutorul unui aparat data logger, de către conservator. Dotările au fost făcute pentru toate depozitele, în funcție de suprafețele de acoperit. Acestea permit controlul strict al valorii umidității, fără variații nedorite, asigurarea unui microclimat stabil fiind deja obligatorie pentru conservare. O altă problemă a fost aceea a radiațiilor luminoase. Mai multe materiale înseamnă o rezistență diferită față de lumină. În depozite, indiferent ce materiale ar adăposti, nu este nevoie de lumină decât în momentul în care se lucrează. Astfel s-au achiziționat storuri cu protecție contra radiațiilor ultraviolete pentru ferestrele depozitului.

De asemenea, există la nivelul instituției procedura operațională de control și acordare de responsabilități asupra depozitelor de patrimoniu. Procedura este elaborată în scopul acordării de responsabilități privind controlul periodic în depozitele muzeului, menit să verifice starea de conservare a obiectelor din depozite, precum și parametrii de microclimat. Controlul se efectuează lunar de către personalul de specialitate, ținându-se cont de specialitatea fiecăruia care are obligația să verifice parametrii microclimatici, precum și starea de conservare a bunurilor din depozit, prin sondaj, astfel încât toate obiectele din depozit să fie verificate o dată pe an. Obiectele controlate vor fi consemnate în registrul de control.

Personalul care efectuează controlul va trebui să pună în aplicare o serie de măsuri:

- pentru obiectele într-o stare de conservare precară, se va propune comisiei de restaurare-conservare supunerea acestora la intervenții de restaurare/conservare curativă;
- pentru intervenții ce necesită un timp mai îndelungat, se vor face propunerile necesare.

⁹ David Erhardt, Charles S. Tumosa, Marion F. Mecklenburg, *Aplicând știința în problematica microclimatului muzeal*, în vol. „Tendințe în conservarea preventivă”, p. 32.

Propunerile de îmbunătățire a organizării depozitelor, precum și măsurile ce trebuie luate, vor fi supuse aprobării managerului.

Probleme specifice de degradare. Studiul asupra pieselor din această categorie ne-a condus la concluzia că cele mai dese degradări care le afectează sunt:

- murdăria superficială și aderentă care afectează toate piesele;
- fisurile; aceste degradări afectează un număr de 12 de piese;
- smalțul sărit pe alocuri, pe suprafețe mai mici sau mai mari; această degradare afectează majoritatea pieselor din colecție.

Fisurile

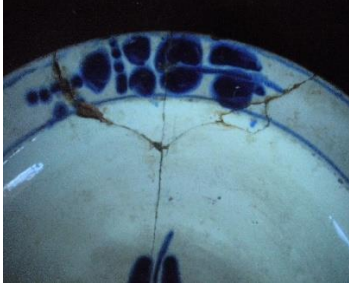
Smalțul sărit pe alocuri

Smalț șters parțial în timp (2 piese)

Lipsa unor fragmente

Din totalul colecției, 40 de piese au fost restaurate. Trebuie menționat faptul că aceste deteriorări nu sunt de dată recentă, în această stare de conservare fiind achiziționate sau primite sub formă de donație. Cauzele acestor degradări sunt de ordin endogen, cum ar fi perisabilitatea materialului și tehnica de confecționare. Având în vedere că fisurile și crăpăturile sunt procese evolutive, este recomandabil ca aceste piese care suferă de aceste degradări, în special și întreaga colecție, în general să fie ferite de șocuri mecanice.

Tot în general, această colecție de ceramică populară nu ridică probleme din punct de vedere al conservării, fiind una dintre colecțiile muzeului care nu necesită condiții speciale. Piesele din Colecție sunt manipulate numai de către sau în prezența gestionarului, cu mănuși nepudrate din nitril, acestea fiind scoase din depozit numai în cazul expunerii, a împrumutului sau a inventarierii. De asemenea, se impune manipularea lor în situații de urgență (carantinare, variații de temperatură etc.), care permit conservatorului următoarele operațiuni: dezinsecții, emolieri, curățiri, uscări, consolidări provizorii cu materiale reversibile.

Conservarea bunurilor culturale constituie una din principalele funcții ale muzeului. Cu toate acestea, pentru un observator al vieții muzeale nimic nu lasă să transpară o asemenea funcție. În timp ce ilustrarea activității de valorificare a patrimoniului sau a restaurării este imediată și valorizantă, conservarea preventivă nu prezintă nimic spectaculos. Munca o reprezintă acțiuni continue și repetitive ale organizării și a planificării.

Dar, prin această activitate de conservare preventivă, este păstrat și transmis generațiilor viitoare patrimoniul cultural național, element de identitate locală și națională.